

БЕЗРОБІТТЯ: СУТНІСТЬ, ВИДИ ТА ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ

Біла Д. С., здобувач вищої освіти

*Науковий керівник - Олійник Т.Г., канд. екон. наук, старший викладач
кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний
університет*

Безробіття як соціально-економічне явище, виражається коли працездатна частина населення не може реалізувати свої бажання та здібності. Воно охоплює велику кількість людей працездатного віку, які з незалежних від них причин виключені з виробничого процесу і в зв'язку з цим позбавлені можливості одержувати заробітну плату. Безробіття є наслідком переважання пропозиції праці над попитом на неї, породжує додаткові економічні та соціальні проблеми, напругу в суспільстві [1].

Ставлення до безробіття як до соціально-економічного явища не завжди було однозначним і з часом змінювалося. На початку ХХ ст., коли розміри безробіття у світовому масштабі були досить великі, вважалося, що воно є найбільшим соціальним злом, з яким держава повинна боротися всіма способами й методами. У середині ХХ ст. в умовах побудови суспільств із соціальною ринковою економікою сформувався новий погляд на безробіття як на соціальне явище, що через епізодичний характер не представляє серйозних проблем для держави.

Основними причинами виникнення безробіття є:

- 1) добровільне звільнення з метою пошуку більш сприятливого варіанта трудової діяльності;
- 2) спад виробництва на підприємствах;
- 3) зниження попиту на ряд професій та ін. [2].

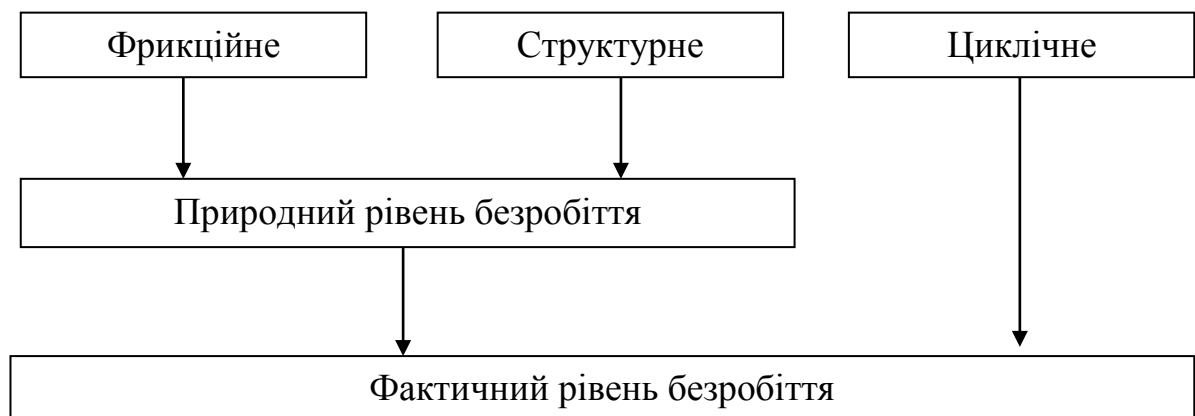

Рис. 1 Види безробіття

Незайнятість працездатного населення негативно (в економічному та соціальному плані) позначається на всьому населенні регіону, а отже, проблема безробіття потребує негайного розгляду з боку владних інстанцій та вирішення.

Безробітним, згідно Міжнародної організації праці (МОП), вважаються особи, котрі в даний момент не мають роботи чи іншого прибуткового заняття, активно шукають роботу та готові приступити до неї протягом двох найближчих тижнів [3].

Аналізуючи дані Державної служби статистики України, можемо стверджувати, що у 2018 році кількість безробітного населення у віці 15-70 років склала 1578,6 тис. осіб, що на 119,4 тис. осіб менше, ніж у 2017 році. Питома вага звільнених за власним бажанням, за угодою сторін є найбільшою і склала 38% [4].

Існує багато проблем щодо статистики безробіття в Україні, які не дозволяють об'єктивно оцінювати реалії його рівня в Україні: 1) неможливо врахувати осіб, які втратили надію отримати робоче місце і не стоять на обліку в службі зайнятості; 2) статистика не враховує часткову зайнятість, тобто ті, хто примусово знаходяться у відпустках з ініціативи керівництва, вважаються зайнятими; 3) неправдива інформація з боку безробітних. Велика кількість працівників працює без офіційного оформлення, тому майже

неможливо перевірити тих, хто отримує виплати по безробіттю й задіяний в тіньовій економіці. При цьому статистика не враховує, що саме через відсутність роботи близько 7 млн. наших співвітчизників виїхали за кордон на заробітки. Не включається до складу безробітних ні 2 млн. селян, які живуть лише із присадибного господарства, ні тих, котрі працюють на «чверть ставки», ні тих, хто мають тимчасові підробітки [5].

Незважаючи на скорочення безробітного населення у 2018 році у порівнянні з 2017 роком, владі нашої країни не можна стояти осторонь цієї важливої проблеми. Адже зайняте населення – це населення, яке є платниками податків, підвищує показник ВВП країни. Разом з тим, громадяни відчують себе реалізованими, зменшується потреба у виплаті допомоги безробітним від держави, покращується кримінальне становище в країні.

Отже, враховуючи усе вище зазначене проблему безробіття дійсно можна назвати глобальною, адже вона не є самостійною, а веде за собою низку соціально-економічних проблем.

Список використаних джерел

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Підручник / О.А. Грішнова. – 5-те вид., оновлене. – К. : Знання, 2011. – 390 с.
2. Навчальні матеріали онлайн. – Причини, види та показники безробіття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/12800528/ekonomika/prichini_vidi_pokazniki_bezrobittya
3. Причини та види безробіття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.polit-sovet.com/articles/parallelnaya-ukraina/prichini-ta-vidi-bezrobittya-167.html>
4. Статистична інформація Державної служби статистики України. – Ринок праці. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Гальків Л.І. Втрати людського капіталу: чинник безробіття/ Л.І. Гальків // Економіка і регіони. – 2009. – С.110-113.